

OPETTAJA TEKÖÄLYKULTTUURIN RAKENTAJANA

Petter Korkman, FT, tietoasiantuntija
Helsingin yliopiston kirjasto
ETHLAE-webinaari · 15.10.2027

Käyttö on yleistä, avoin raportointi harvinaista

Opiskelijat

92 %

käyttää tekoälytyökaluja (2024: 66 %)

88 % käyttää generatiivista tekoälyä arvioitavissa töissä

53 %: kiinnijäämisen pelko ehkäisee käyttöä

Tutkijat

84 %

käyttää tekoälytyökaluja (2024: 57 %)

Käytön ilmoittaa alle 0,5 % julkaistuista artikkeleista

Lehtien ohjeet eivät ole vähentäneet ilmoittamatonta käyttöä

Tekoäly on arkea, mutta siitä kerrotaan harvoin. Se jää salaiseksi aseeksi.

Lähteet: HEPI/Kortext 2025 (UK, n = 1 041) · Wiley ExplanAltions 2025 (n = 2 430) · Bu & He, PNAS 2026

Vastuullisuutta vaaditaan, mutta mitä se tarkoittaa?

Pelisäännöt vaativat

- raportointia
- tekijänoikeuksien kunnioittamista
- varovaisuutta henkilötietojen kanssa
- laajaa vastuunottoa

Opiskelija jää yksin

- Vaatimukset ovat vaikeita tulkita
- Säännöt ovat keskenään ristiriitaisia
- ”Varmista, että käyttö on lisenssien mukaista,” mutta miten?
- Mitä ”vastuullisuus” tässä kohtaa tarkoittaa?

Vain 29 % opiskelijoista kokee oppilaitoksen tukevan tekoälyn käytössä.

Lähteet: HEPI/Kortext 2025 · ADMIT-hanke (EADTU) · Wiley Explains 2025

Uskallanko käyttää – tai olla käyttämättä?

- Ajattelun ulkoistaminen
- Kriittisyyden kuolema
- Tekijänoikeuksien ohittaminen
- Työvoiman korvautuminen
- Työkalujen eriarvoisuuskehitys
- Ympäristövaikutukset
- Tekoälyn vinoumat
- Kielimallin manipulaatiotaito
- Mallien maailmankuvat
- Tieteen autonomia
- Rikollinen käyttö
- Maailmanloppu?
- Tekoälypohjaisen työelämän vaatimukset
- Yhä nopeampitempoinen työelämä
- Teknologioiden hallitsemisen taidot
- Oppimisen nopeutuminen?

Avoin kulttuuri on haaste

Kokeile itse

Käytä itse samoja työkaluja sen verran, että ymmärrät, mitä niillä voi tehdä.

Etsi eroja passivoivan ja omaa ajattelua kehittävän käytön välillä omassa oppiaineessasi.

Kokeile tuoda täsmäaineisto tekoälyn kanssa keskusteltavaksi luennolle (RAG).

Tuo osaksi opetusta

Käytä tekoälyä osana opetusta, näkyvästi ja yhdessä.

Tuo arviointiperusteeksi se, miten oppija on osannut valjastaa tekoälyn oppimista edistäväksi.

Jaa tekoälyä koskevat oppimiskokemukset luokkahuoneessa.

Lähtökohta

Tekoälyn antama vastaus on alkupiste, josta ajattelu ja työstö alkavat.

Tavoitteena pitää tekoälyn käyttäjä kuskin pallilla. Ohjat pysyvät käsissä.

Työstetty, itse sanoitettu viesti vahvistaa omaa vastuuta ja ”sanoissaan seisomisen” tuntua.

Suurin haaste ei ole teknologia vaan se, millaista käytön kulttuuria me luomme.

Avoin kulttuuri auttaa jakamaan mahdollisuudet, ongelmat ja uhat.

Se vaatii rohkeutta: vielä instituutioitkaan eivät uskalla olla konkreettisia siitä, mitä saa ja ei saa tehdä. Jos sanot ”tee näin”, onko se riski?

Kiitos!

Korkman, P. (2026). Kun tekoäly kirjoittaa puolestamme. Aikuiskäsytys 1/2026.
doi.org/10.33336/aik.163654

KIRJASTO-PETTERIN
TEKOÄLYTUNNUSTUKSET

22:47

HALLUSINAATIOIDEN VÄLTÄMISESTÄ. Kirjasto-
Petterin tekoälytunnustukset osa 1

▷ 604 7mo ago

